

Ващук Н.О.

студентка,

Львівський національний університет імені Івана Франка

З'ЯСУВАННЯ ВИМОГ СТУДЕНТІВ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА ДО ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА

Нами було проведено дослідження з'ясування вимог до особистості ідеального викладача на думку студентів за допомогою опитування студентів I-V курсів вищих навчальних закладів.

Поняття ідеал педагога – це конструкція, яку було створено з метою визначення поглядів, сторін творчості, типових рис, важливих для розуміння і визначення уявлень про відповідальну місію педагога, його професійні та особистісні особливості, світоглядні і моральні погляди його життя [1, с. 452].

Дослідженням ідеалу педагога почали займатися ще філософи стародавньої Греції. В епоху Відродження цьому питанню присвячували свої праці такі відомі педагоги, як Франсуа Рабле, Жан-Жак Руссо, Еразм Роттердамський. Також таким дослідженням займалися Костянтин Ушинський, Софія Русова, Ян Амос Коменський.

Ми обрали таку тему дослідження, тому що з'ясування основних вимог студентів до викладача сьогодні є однією із найважливіших проблем сучасної педагогіки, навколо якої постійно точаться суперечки та дискусії.

У дослідженні взяло участь 50 студентів I-V курсів навчання різних факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (філологічного, юридичного, історичного факультетів, факультету журналістики, іноземних мов, а також факультету міжнародних відносин). Важливо зазначити, що для опитування було обрано студентів різних факультетів навмисне, щоб простежити, чи існують особливі вимоги при навчанні на різних спеціальностях. Їм було запропоновано назвати від 5 до 10 вимог, які студенти вважають найважливішими для викладача, і пояснити свій вибір. Важливо зазначити, що студенти, на питання, чим вони мотивуються під час наведення вимог до викладача, частіше за все відповідали, що відштовхуються від власного негативного досвіду, отриманого в університеті.

Опрацьовуючи результати анкетування, ми помітили різницю у відповідях студентів не різних факультетів, а різних курсів. Тому ми розділили відповіді на дві групи: студентів молодших курсів (I-III) та студентів старших курсів (IV-V).

Цікаво, що з 20 відповідей студентів I-III курсів лише у двох був зазначений пункт високого професіоналізму у своїй сфері, а з наступних 30 відповідей студентів старших курсів майже всі (27) основним критерієм вважають обізнаність у дисципліні. Простежується чітка закономірність у відповідях студентів молодших курсів: усі називають такі вимоги, як хороше ставлення до дітей (відчувається, що студенти-першачки ще позиціонують себе як діти, а не як сформовані дорослі особистості) та справедливість

(об'єктивність). Цікаво, що студенти старших курсів також зазначають як вимогу справедливність. Очевидно, проблема об'єктивності оцінювання присутня і на різних факультетах, і на різних курсах.

Студенти молодших курсів також часто вказують вимогливість викладача (14 з 20). Варто додати, що першачки також ставлять такі вимоги для викладача, як ввічливість, вихованість, психологічна врівноваженість. У меншій кількості згадують про такі критерії, як вміння привернути увагу до свого предмету, бути обізнаним не тільки у своїй сфері, викликати у студентів захоплення та повагу своїми знаннями. Студентка I курсу факультету іноземних мов каже: *«Вміти викладати свій предмет, вміти використовувати додаткову літературу, цікаві вправи, а не йти лише за програмою підручника. Особливо у вивченні мови. Більше практикуватися, зацікавити студентів позаурочною роботою, що пов'язана із вивченням мови»*. Студент II курсу філологічного факультету говорить: *«Викладач повинен бути наставником не лише у своєму предметі, а й в інших сферах життя»*. Ще однією вимогою є дистанція між педагогом і студентом, як зазначає студентка II курсу факультету міжнародних відносин: *«Студентам не обов'язково знати про всі чи хоча б деякі особисті проблеми та питання у житті викладача, це знижує його авторитет»*.

Студенти старших курсів (IV -V) у більшості наводять однакові вимоги до викладача університету:

- досконале володіння своїм предметом (включає постійне самовдосконалення, потрібно знати не лише класичні теорії, але й найновіші тенденції),
- всебічний розвиток (знати не тільки свій предмет, але й добре орієнтуватися в інших галузях),
- хороші ораторські здібності (за словами студентки IV курсу факультету міжнародних відносин: *«Викладач – це постать, з якої учні\студенти беруть приклад, тому його мова має бути бездоганною»*.),
- повага до студентів, ввічливість.

Також студенти цієї вікової категорії висувають вимогу людяності, студентка V курсу юридичного факультету говорить: *«Викладач повинен зрозуміти життєву ситуацію студента і не шантажувати, погрожувати йому відпрацюваннями і жорсткими умовами навчання за пропущене ним заняття із сімейних чи інших важливих обставин. Викладач теж був студентом, а тому він повинен співставити себе із ситуацією у конкретного студента та зрозуміти його як людину»*. Сюди ж відносять потребу правильної організації часу під час заняття і наявність творчого підходу, як зазначає студентка V курсу філологічного факультету, з тією метою: *«щоб тим самим викликати інтерес студентів і не перетворювати навчання на просте зубріння і відтворення нецікавої інформації»*.

Важливо зазначити, що студенти філологічного факультету, факультету іноземних мов, а також факультету міжнародних відносин зазначають як вимогу більшу кількість практичних занять: *«Викладач вищої школи повинен*

давати студентам якомога більше практичних знань і навичок, а не змушувати їх вчити величезну кількість теорії».

Присутні також такі вимоги: справедливість, харизматичність (викликати у студентів не страх, а повагу), наявність почуття гумору і наявність хороших педагогічних здібностей (за словами студента IV курсу юридичного факультету: *«Трапляються викладачі, які добре знають свій предмет, але не вміють його подати, добре пояснити, вони повинні використовувати різні методи навчання, вдало комбінувати теорію та практику»*).

Як приклад мотивації молодих людей, студент V курсу юридичного факультету наводить приклад з власного життя: *«Викладач Х, щоб зацікавити у вивченні податкового права, на першій лекції розказав, як він задоволений своєю роботою податкового консультанта і що він добре таким чином заробляє»*.

У багатьох студентів є вимога охайності та естетичності зовнішнього вигляду викладача, педагоги мають виглядати належним чином і дотримуватися дрес-коду. Також студенти зазначають важливість стриманості (як у висловлюваннях, так і в міміці та жестикуляції), постійне самовдосконалення, ерудованість, а також пунктуальність, як сказала студентка IV курсу філологічного факультету: *«Якщо викладач запізнюється, то це негативно налаштовує студентів. Вони вже налаштовані йти на каву чи додому, а не сидіти на парі»*.

Отже, проаналізувавши відповіді студентів, ми можемо зробити висновок, що на першому місці для студентів Львівського національного університету імені Івана Франка стоїть вимога високих професійних знань та навичок, а також справедливість оцінювання.

Також зазначали як важливі критерії ввічливість, охайність, пунктуальність, педагогічні навички, стриманість, усебічна розвинутість, вимогливість, уміння зацікавити, ораторські здібності та ін. Варто сказати, що не було двох однакових відповідей, що свідчить про те, що кожен студент бачить по-своєму ідеального викладача, тому кожен педагог повинен постійно працювати над собою, своїми знаннями, поведінкою, щоб спонукати молодих фахівців до вивчення дисципліни, яку він викладає.

Список використаних джерел:

1. Психология и педагогика : [учебник для бакалавров] [под общ. ред. В. А. Слостенина, В. П. Каширина]. – М. : Издательство Юрайт, 2013. – 609 с.
2. Фіцула М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Тернопіль: «Навчальна книга--Богдан», 1997. – 192 с.
3. Буцик І.М. Конспект лекцій з дисципліни «Педагогіка»: Навчально-методичний посібник для підготовки фахівців за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». – К.: «Аграрна освіта», 2010. – 91 с.